

Óli á stamvertshúsinum "Sekseren" í 90'unum

Mynd frá 70'unum

Mynd frá 70'unum

- Eg havi kent nógv frá mínum egna ættarliðið sum aldrin komu úr skápinum. Onkur situr á ellisheimi í dag, onnur

eru enn gift við einum maka av hinum kyninum. Eg havi aldrin í lívinum kent at eg átti at skamma meg yvir hvør er var.

Hóast trekkjaradreingirnir vóru ein integreður partur av tí samkynda býarumhvørvinum, so vóru teir langt frá altíð sjálvir samkyndir. Nógvir dyrgdu fyri vinnings skyld, meðan aðrir gjørdu tað fyri at fáa eitt upplivilsi. Óli hoyrði til seinna bólk-in, og hann fortelur heilt opið um hesa tíðina.

– Vit vóru nógvir trekkjara-dreingir sum gingu við Ráðhúsplássið. Har fekk man altíð samband við onkran, og tað vóru øll sløg av mannfolki, sum komu har. So ornaði man tað onkrastaðni nærhendis á einum wc ella man tók ein taxabil og koyrði longur vekk. Tað vóru fleiri, sum livdu av tí, men eg sjálvur gjørdi tað ongantíð fyri pengar. Eg bað ongantíð um meira enn fyri ein taxa aftur til Ráðhúsplássið, men onkuntíð fekk man eitt sindur eyka afturfyri, sigur hann

– Tað vóru lív og glaðir dagar í gøtunum alt samdøgrið. Tað var eitt lívligt, men eisini trygt umhvørvi, har man hevði tað stuttligt samstundis, sum man passaði upp á hvønn annan. Tað besta var, at eg var friur at gera sum mær lysti og gera mær tær royndir, eg hevði hug til, uttan at hugsa um hvat onnur hildu.

Ljóta lógin

Í 1961 bleiv lóg sett í gildið, sum í miðlunum varð rópt "Den Grimme Lov". Lógin var ein roynd hjá danska statinum at steðga prostitutið millum menn. Tað var nú revsivert fyri fólk av sama kyni yngri enn 21 ár at hava kynsligt samband, um pengar ella onnur virðir vóru uppi. Lógin bygdi upp á tað sjónarmiðið, at ungir hinskyndir

menn kundu lokkast at vera saman við eldri monnum fyri pening og enda í prostitutið.

Lógin gav politinum størri heimild at leggja eftir monnum í samkynda umhvørvinum. Sum trekkjaradrongur merkti Óli væl til hetta.

– Man skuldi verið ansin tá, tí tað var nógv polití á gøtunum. Teir lótu seg í vanlig klæðir og njósnaðust runt umkring har vit hildu til. Um man stóð inni á vesinum og fekk samband við ein mann, so kundi tað vísa seg, at hann var politistur. Um man hevði uppført seg ósmiligt fekk man eina ávaring ella eina bót.

Eftir nógvar atfinningar varð ljóta lógin longu avtikin aftur í 1965. Almennin var farin at síggja tey samkyndu sum ein jagstraðan minniluta og ein bólkur, sum varð órættvíst viðfarin. So við og við fingi tey samkyndu fleiri rættindi, millum annað í 1973, tá tað gerst lógligt at dansa alment við einum av sama kyni.

AIDS farsóttin

Í 80'unum broyttist alt, tá HIV og AIDS farsóttin sendi skelka-bylgjur gjøgnum samkynda umhvørvið. Tað vóru nevniliga mest samkyndir menn, sum vórðu smittaðir, og fleiri av vinfólkunum hjá Óla doyðu av AIDS. Hann metir sjálvur, at hann misti fleiri enn 20 vinir og kenningar til sjúkuna. Teirra millum var Rólandt Samuelson. Sjúkan sett týðiligi spor á tey, sum vóru smittað minnist Óli.

– Knappliga var sjúkan bara har, og man sá, hvussu illa fyri fólk gjørdust. Á vertshúsunum har vit hildu til sótu klæinir menn við umbindingum og

handskum á. Tað var óhugnaligt at vera vitni til.

Tá hann hugsar aftur á sín livihátt hevur Óli enn ilt við at skilja, hvussu hann sjálvur slapp undan at verða smittaður.

– Eg havi verið heilt ófatiliga heppin. Eg havi verið saman við fleiri enn 1500 monnum og havi ongantíð brúkt fyrirbyrging. Hvi eg skuldi vera so, heppin veit eg ikki.

Føroyingur varð dripin

Nakað annað, sum eyðkendi hetta býarumhvørvið í 80'unum, vóru tey sterku rúsevni, sum av álvara vóru komin í umferð í býnum. Óli veit um fleiri, bæði føroyingar og danir, sum hava latið lív í gøtunum orsaka av rúsevnismisnýtslu. Rúsevni vóru um hetta mundi eisini í umferð millum trekkjaradreingir-nir, sum gjørdust alsamt meira brotsligir og harðligir.

Óli hevur ongantíð følt seg ótryggan við at ganga úti, hóast hann einaferð varð sligin niður í H. C. Ørstedsparkini inni í býnum. Júst henda parkin var um kvöldarnar væl vitjað av samkyndum monnum og trekkjaradreingjum, sum kundu fjala seg í nógvu runnunum har. Óli minnist serliga væl eina óhugnaliga hending sum fór fram her.

– Ein dagin kemur politiið inn á vertshúsið Madam Arthur, har vit sita. Ein føroyskur maður varð funnin dripin í H. C. Ørstedsparkini, og politiið leitaði eftir móguligum vitnum millum teir samkyndu og trekkjara-dreingirnir. Teir vistu, at eg var føroyingur, og teir spurdu, um eg kendi henda mannin, men eg fekk ikki hjálpt teimum.

Hin dripni var tvørámaðurin Mikkjal Pauli Olsson, sum arbeiddi sum bakari í Keypmannahavn. Sambært politinum varð hann stungin niður og tveittur í vatnið sum er mitt í parkini. Tveir danir vórðu seinni handtiknir fyri drápið, sum visti seg at vera eitt ránsmorð.

Møtti ongar fordómar í Føroyum

Teir seinastu trekkjaradreingirnir hvurvu meir ella minni frá gøtunum síðst í 80'unum, og í dag eru teir í staðin at finna á netinum. Skøkjurnar eru eisini langt síðan horvar, og tey flestu vertshúsinu í Pisserenden, sum vóru fyri samkynd, eru í dag stongd, tó nøkur eru eftir. Óli gavst eisini so liðandi at dyrgja. Býarumhvørvið broyttist nógv um hetta mundið, og tað var ikki líka stuttligt sum í teimum farnu áratíggjunum.

Í dag býr Óli í einari íbúð á Frederiksberg, stutt frá vertshúsinum har vit sita. Beint við býr Erik, sum er pensioneraður sálarfrøðingur. Teir møttu hvørjum øðrum fyri útvið 30 árum til eitt karneval inni í býnum og hava teir hildið saman líka síðan.

Hóast Óli hevur dyrgt nógva á gøtunum og verið saman við fleiri monnum enn hann hevur tal á, so hevur hann altíð livað eitt púra vanligt lív við síðuna av. Hann arbeiddi sum sjúkara-røktari meginpartin av lívinum og hevur tað mesta av tíðini livað í føstum parlaga.

Fýra makar hava verið við honum heima og vitja familju og vinir hansara í Føroyum. Hóast tað ikki var vanligt at liva opið sum samkyndir tá, so hava teir aldrin lagt oyra til fordómsfullar

viðmerkingar ella hóttanir av nøkrum slag.

– Føroyar eru meira konservativar á hesum økinum enn Danmark, og tí havi eg av og á verið stúrin fyri, hvussu fólk fóru at reagera, tá eg kom heim við einum øðrum manni. Men satt at siga hava vit ongantíð verið úti fyri nøkrum. Øll vistu, at vit vóru samkyndir, tí vit vóru heilt opnir um tað. Vit skeltaðu tó ongantíð við tí, og tað var heldur ikki nakað man tosaði hart um.

Einasta samskipti um samkyndleika hjá Óla var, tá hann kom úr skápinum og skrivaði foreldrunum eitt bræv úr Danmark. Sambandið til foreldrini var altíð gott, og tey søgdu ongantíð nakað til, at hann var samkyndur. Hann er takksamur fyri, at hann fekk betri viðferð og stuðul heimanífrá, enn so nóg onnur samkynd fingi tá.

– Eg havi kent nógva frá mínum egna ættarliði, sum aldrin komu úr skápinum. Onkur situr á ellisheimi í dag, onnur eru enn gift við einum maka av hinum kyninum. Eg havi aldrin í lívinum kent, at eg átti at skamma meg yvir, hvør er var, og tað haldi eg kemur heimanífrá. Foreldur míni eiga nógva í mær.

Óli heldur, at tað júst er orsaka av opinleika sínum, at onnur hava havt lætt við at góðtaka hann sum hann var. Sjálvur hugsar hann við gleði aftur á lív sitt og tey fólkinu hann hevur kent.

– Eg havi ferðast og møtt nógvum fólki av øllum slag. Eg vil unna øllum at liva eitt so gott lív, sum eg sjálvur havi. Eg angri onki.